

Förbundsrevisorernas rapport

För kongressperioden 2022-2025

Ännu en kongressperiod...

Kongressperioden började med fokus på tung omstart efter pandemins påfrestningar. Sjukdomsrelaterad hög risk och personlig försiktighet bland våra medlemmar präglade omstarten, som blev nödvändig och hoppfull men tung för organisationen. Smittorisk och skyddskrav bestod en tid i vårdmiljöer. Beslutsgång för att häva restriktioner i offentliggädda lokaler tog tid här och var.

För riksförbundet, med förbundsstyrelsen och förbundskansliet i spetsen, blev kongressperiodens första - och största - utmaning att anpassa vår centrala kostnadsmassa till en konstaterat alltför osäker och ojämn ström av främst intäkter från arv och gåvor mot tidigare bedömningar. Nedskärningar är påfrestande för alla berörda – Riksförbundet HjärtLung är inget undantag. Tjänster fick tas bort vid förbundskansliet. I flera fall löstes det med planerad och s.k. naturlig avgång via pensioneringar. Ambitionen att stötta läns- och lokalföreningars verksamhet fick sänkas – vilket möttes med förståelse tack vare stor öppenhet från ledningen med all information som gick att dela. Vi noterade också att nye förbundsordföranden skyndsamt etablerade förtroendefull och inkluderande dialog med läns- och lokalföreningarna. En dialog som vidareutvecklats till ett nätverk av stor betydelse för arbetet i förbundsstyrelsen. Viktigt när kansliets stöd fick prioriteras hårdare.

1

Inget ont som inte har något gott...

Viljan och förståelsen som visades för alternativa kontaktvägar och metoder för aktiviteter under pandemin förblev accepterad och tillämpad på många håll. Förbundsstyrelsen har, t.ex. av kostnads- och effektivitetsskäl, hållit merparten av sina möten digitalt. Vi bedömer att det inte haft negativ inverkan på delaktighet och kvalitet i beslut, anda och samarbete i styrelsen. Länsordförandemöten, erfarenhetsutbyten med registeransvariga och revisionsmöten har hållits digitalt. Signering av handlingar digitalt utan fraktkostnader är andra exempel på effektivisering utan sämre kvalitet. Såvitt vi förstått har även valberedningen med spridning av sina ledamöter över landet nyttjat digitalt stöd.

Förändringar är ett naturligt tillstånd

Under kongressperioden slutade flera nyckelpersoner på förbundskansliet. Till följd av omorganisationen tidigare lades pensionsavgångar som berörde vård- och forskningsnära kompetens. Ansvariga för ekonomi respektive IT lämnade och ersattes i

omorganisationen och kompletterades med köp av externa tjänster samt med en konsultlösning för ekonomiförvaltningen. Alla väl fungerande.

I juni 2024 lämnade generalsekreteraren Christine Cars-Ingels sitt uppdrag efter många år med, utöver ledarrollen, flera utvecklings- och förändringsuppgifter. Christine som gick vidare till ett större förbund får ett stort tack för utomordentliga insatser med detta omnämnande. Rekryteringen av ny generalsekreterare gick bra och vi revisorer fick snabbt fin kontakt och stort förtroende för Ulrika Sundholm och den erfarenhet hon tillför.

Förutom omorganisationen har personalförändringar skett på centrala funktioner som föreningsutveckling, insamling, medlemsregister och ekonomiförvaltning. Ingen av dessa förändringar har medfört bestående problem då de hanterats på bästa sätt.

Ledarskap och följsamhet mot beslut och regelverk

Som redan nämnts har vi noterat att dialogen mellan förbundsledningen och länsordförandena har utvecklats mot ökad delaktighet. Nya personer, nya arbetssätt och efter nedskärningarna på kansliet ökade förväntningar på länsföreningarna har drivit på förändringarna. Förbundsstyrelsen har gott grepp om läget och har i samverkan med kansliet observerat, stöttat, väglett och ställt krav där så varit befogat.

2

Besluten på kongressen 2022 har verkställts vilket vitsordas i den officiella revisionsberättelsen. Under tidigare kongressperiod initierade skärpta krav på förenings årsmöten, handlingars inskick och kvalitet har bestått. Det fåtal problem som funnits och finns "punktmarkeras" av kansliet och förbundsstyrelsen och som revisorer har vi fått den information vi behöver för våra uttalanden.

Regeln som hindrade medlemmar att nomineras till vissa förtroendeuppdrag efter tolv år togs bort ur stadgarna för lokalföreningarna vid kongressen 2022. Den kvarstod för riksförbundet och länsföreningarna. Vi har inte detaljgranskat följsamheten för kongressperioden men inte heller sett att länsföreningar framställt problem med detta till förbundsstyrelsen.

Medlemsregistret

Förvaltningen och vidareutvecklingen av medlemsregistret är fortsatt föredömligt hanterad av kansliet. Som revisor kanske man inte förväntas ge eloger när något är enbart "som det ska vara". Är det så bryter vi gärna mönstret. Mycket bra jobbat säger vi till ansvariga och deras chef. Vi betonar särskilt supportens kvalitet, hjälpsamheten och

hörsamheten mot användarna. Avvägningen av vad som är "tillåtet" och inte för slutanvändare är väl anpassad och vi anser att säkerhet och följsamhet mot regler ur GDPR- och andra perspektiv är väl uppfyllda. Med hänsyn till den minskade kapaciteten på kansliet är det här som helhet mycket bra. Vi vill upplysa om att vi inte följt upp om enskilda föreningar har särskilda problem med t.ex systemkompetens. Vi har förutsatt att dessa i så fall åtgärdas utan att supporten till övriga påverkas för mycket. Vi har förstått att registercoacherna, som givetvis ska nämnas här, fullgjort sina åtaganden väl.

Publicering av föreningars årshandlingar – och kvaliteten på dessa

Våra läns- och lokalföreningar är formellt självständiga och under tidigare kongressperiod protesterade och i vissa fall vägrade några att av för oss okända skäl att publicera främst bokslut på hemsidan. Vi har inget hört om sådana problem denna period, något enstaka bokslut saknas men vi utgår från att det med tiden kommit att fungera problemfritt.

Uppdraget som revisorer omfattar endast Riksförbundet HjärtLung. "Riksförbundet är dock föreningarna" så vi har ändå, för helheten skaffat oss en bild av kvaliteten på verksamhets- och ekonomisk redovisning. I begränsad mån också av revisionen i föreningarna. Läns-, medlems- och lokalföreningar är självständiga och endast genom villkor i antagna stadgar kopplade till riksförbundet. Som ideella föreningar saknar de (med formell bokstavstolkning) bokföringsplikt men gör genomgående både bokslut och korrekta verksamhetsberättelser – de sistnämnda med varierande ambitionsnivå. Bidragsgivande kommuner och regioner kräver årsrapporter. Vi vill med försiktighet och respekt för föreningarna och avgränsningen av vårt uppdrag nämna att förbättringspotential finns i främst lokalföreningar beträffande årsrapporter och revisionskompetens. Det är dock inget vi anser att man ska prioritera före vital och attraktiv medlemsverksamhet. Men vi anser att samverkan mellan föreningar, inom och även över länsgränser vore värt att undersöka och i förekommande fall stimulera.

Fadderrollen

Vi vet att rollen lyfts och hanterats i avgående förbundsstyrelse och lämnar därför frågan om kommunikation och dialog utan kommentarer.

Utmaningar för AU, FS och kansliet

Inför kongressperioden var utmaningen "återstarten" efter pandemin. Den här gången ser vi trots "lokala imponerande och positiva variationer" att befolkningens intresse för ideella engagemang i föreningar minskar. Frågan hänger över oss sedan länge och delas med hela civilsamhället. Risken finns att den får formen av den välkända "elefanten i

rummet”. Goda försök finns hos oss och i andra förbund. Men intresse och förmåga till samverkan över förenings- och förbundsgränser behöver stärkas snarast.

Revision

Vi rekommenderar kongressen, i separat förslag, att välja om Grant Thornton som auktoriserad revisor. Vi är mycket nöjda med deras insatser och samarbetet. Kansliet och förbundsstyrelsen delar vår bild.

Ekonomi och resultat

Ekonomin är som tidigare väl beskriven av auktoriserade revisorn och hans medarbetare. Vi hänvisar i första hand till deras dokument och den gemensamma revisionsberättelse vi lägger fram.

Kort sammanfattning

Vi har inga krav eller kritiska påpekanden att särskilt rapportera till kongressen och förenar oss med auktoriserade revisorn i gemensam formella berättelsen till kongressen 2025.

Oskarshamn och Hallstahammar som nedan
2025-04-10

4

Gunilla Larsson
Förtroendevald förbundsrevisor

Sten Andersson
Förtroendevald förbundsrevisor